

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат: Анжела Прохорова

Тема: Концепти *истина – истинитост – праведност (правда - правдивост’ - справедливост’)* у руском и њихови еквиваленти у српском језику

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију Наставно- научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, 10.10. 2014.
2. Састав комисије: 1. др Душанка Мирић, ванредни професор од 2011, ужа научна област Русистика, Филозофски факултет у Новом Саду; 2. др Предраг Пипер, академик САНУ, ужа научна област Русистика, редовни професор од 1991, Филолошки факултет у Београду; 3. др Марија Стефановић, ванредни професор од 2012, ужа научна област Русистика, Филозофски факултет у Новом Саду; 4. др Дојчил Војводић, ванредни професор од 2013, ужа научна област Русистика, Филозофски факултет у Новом Саду.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: 2. Анжела (Виталиј) Прохорова 3. Датум рођења, општина, република: 10.07.1970, Дњепропетровск (Украјина) 4. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 2004, Филозофски факултет у Новом Саду, „Функционални типови језичке метафоре у делу Марине Цветајеве (црна и бела боја)“ 5. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Филолошке науке, русистика (лингвистичка), стилистика.
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: ”Концепти <i>истина-истинитост-праведност (правда – правдивост’ – справедливост’)</i> у руском језику и њихови еквиваленти у српском језику“
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл. Дисертација има следећу структуру: Увод (4 – 7), Глава 1. Когнитивни правац и различити приступи проучавању концепта у когнитивној лингвистици (8 – 35), илустрована са два графикана (стр.33 и стр. 35); Глава 2. Концепт <i>правда</i> у руском језику и његов еквивалент у српском језику (36 – 116), са подпоглављима Концепт <i>правда</i> у руском језику (36 – 94), Концепт <i>истина</i> у српском језику (95 – 116); Глава 3. Концепт <i>правдивост’</i> у руском језику и његов еквивалент у српском (119 – 166), са издвојеним подпоглављем Концепт <i>истинитост</i> у српском језику (167 – 185); Глава 4. Концепт <i>справедливост’</i> у руском језику и његов еквивалент у српском (186 – 244), са подпоглављима Концепт <i>справедливост’</i> (186 - 218) и

Концепт *праведност* у српском језику (219 – 244); Закључци (245 – 268); Литература, у оквиру које су наведени и рјечнички извори и енциклопедије (269 – 287). На странама 288 – 392. дати су примери језичког материјала ексцерпираног из интернет – ресурса у виду посебног Прилога, а Списак скраћеница на стр. 392 – 393.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Објекат и предмет дисертационог истраживања дефинисани су прецизно и јасно на почетку истраживања, а чине их номинативно поље и структура трију руских етичких концепата (*правда, правдивост и справедливост*) и еквивалентних концепата у српском језику (*истина, истинитост, праведност*), те семантика језичких јединица које чине одговарајућа номинативно поља. Постављени основни циљ истраживања је опис поменутих концепата, проналажење заједничких елемената међу њима, као и упоређивање садржаја и структуре појединачних концепата у руској и српској слици свијета. При томе је полазна претпоставка аутора да су посматрани руски концепти посебни ентитети, као и њихови српски еквиваленти, а основни постављени проблем потврђивање или негирање њихове самосталности.

Узорак за анализу формиран је ексерпцијом обимног материјала из рјечника разних типова (списак извора чини 41 јединица рјечничког и енциклопедијског типа) публицистичких текстова објављених на интернету, националног електронског корпуса руског језика, паремиолошких и афористичких зборника на оба језика.

Одабрани теоријски оквир припада савременим антрополошки оријентисаним правцима у лингвистици - анализи концепата у оквиру когнитивне лингвистике и истраживањима наивне језичке слике света. Теоријски извори у дисертацији су јасно приказани, као и различити правци у тумачењу концепата. При томе се аутор приклања правцу семантичко-когнитивне анализе са ослонцем на концепцију И.А.Стернина и З.Д.Попове, који постулирају семантичку анализу језичких средстава у номинативном пољу концепта као полазиште за доношење закључака о структури концепта. Примењени модел концепта је сложен, а као основни елементи његове *базичне структуре* издвојени су *иконични садржај* (састављен од *перцептивне* и *когнитивне* слике), *информативни садржај* и *интерпретационо поље*. Надаље, у оквиру интерпретационог поља издвајају се посебне зоне – аксиолошка (зона оцене), енциклопедијска, утилитарна, регулативна, социјално-културна и паремиолошка. Уочене особине концепата разврстане су у *класификационе когнитивне особине*, које чине *категоријалну структуру концепта* и *диференцијалне когнитивне особине*, које формирају *садржај концепта*. Поред појма базичне структуре и категоријалне структуре концепта, аутор уводи и појам *макроструктуре* која показује распоређеност класификационих особина и појам *структуре концепта (поља концепта)* који се тиче фреквенције појединих језичких средстава. Тако дефинисан модел је доследно примењен на одвојену анализу руских и српских концепата, а обележја сваког појединачног су резимирана у посебном закључку: нпр. руски концепт *правда* описан у Глави 2 (стр. 37 – 90), пропраћен је закључком (90 – 94), а исто тако и српски концепт *истина* (116 – 118). Исти поступак је примењен и на остале посматране концепте (*правдивост - истинитост, справедливост – праведност*), а конфронтирање концепата и утврђивање њиховог узајамног односа извршено је у глави *Закључци* (245 - 268), где су дата и запажања о односу руског и српског материјала, односно статуса анализираних концепата у одговарајућој језичкој слици света. Аутор акрибично и убедљиво представља узајамни однос зона подударана у сваком језику понаособ, закључујући да се ради о концептима етичке природе који се у једним зонама подударају, а у другим разликују, те да нема поузданог доказа да су они у потпуности самостални, нити да припадају истом пољу. Поредићи однос међу језицима, закључује да је развој ових концепата у руском и српском језику подударан и да они заузимају слично место у језичкој слици света.

Библиографија у обиму од 211 јединица садржи релевантну литературу на више језика.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Закључци су изведени на релевантном материјалу руског и српског језика, логични, потврђени адекватним и довољним језичким примерима. У теоријском погледу представљају допринос изучавању језичке слике света говорних представника датих језика, а у методолошком примени метода когнитивне анализе културних концепата. Практичну примену добијени резултати могу имати при изради речника идеографског карактера.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Добијени резултати су релевантни за тумачење концептуалне сфере руског и српског језика, протумачени су аналитично и логично, изложени прегледно, са низом табеларних приказа у *Закључцима*. Подржани су и квантитативним подацима, а одабрани модел описа концепата је примењен адекватно и доследно на све посматране концепте. На основу тога, начин приказа и

<p>результати се оцењују позитивно.</p> <p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Дисертација је написана у складу са образложењем теме у пријави.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Дисертација је оригиналан допринос науци пошто се у њој: - први пут примењује изабрани модел когнитивне анализе на одабране апстрактне концепте у оба језика; - први пут истражује, установљује и доводи у везу структура руских етичких концепата <i>правда, правдивост и справедливост</i> са једне стране, и њима еквивалентни српски концепти <i>истина, истинитост и праведност</i> са друге; - даје допринос сагледавању значаја одабраних концепата у језичкој слици света говорних представника руског и српског језика и бољем разумевању менталитета..</p>
<p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Мањи недостаци који су запажени у дисертацији нису битно утицали на резултате истраживања, а могу бити отклоњени након дискусије на одбрани.</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p> <p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Да се докторска дисертација прихвати, а кандидату мр Анжели Прохоровој одобри одбрана.</p>

Нови Сад, 11. XII 2014.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Душанка Мирић, ванредни професор, ментор

академик др Предраг Пипер, редовни члан САНУ

др Марија Стефановић, ванредни професор

др Дојчил Војводић, ванредни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.